

Schoolstraat 25a 27

Adres	Schoolstraat 25a-27
Postcode	2242 KE
Kadastraal nummer	Schoolstraat 25a: WSN01.H .02387.G.0000;
Naam	Schoolstraat 27: WSN01.H .02386.G.0000
Beschermd gezicht	Neyenburgh
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	Ja
Benoeming onderdelen complex	4
Oorspronkelijke functie	Hoofdhuis, koetshuis, hekpijlers aan Schoolstraat, muur langs Berkheistraat
Datering/Bouwjaar	Wonen, bijgebouw, erfafscheiding 1896

Omvang bescherming

De bescherming betreft het HUIS uit 1896 en het bijbehorende KOETSHUIS. Onderdelen van de ERFAFSCHEIDING aan de Schoolstraat, namelijk de gemetselde hekpijler met siervaas en de gietijzeren posten maken onderdeel uit van het ensemble. Ook de MUUR langs de Berkheistraat, eveneens met siervazen en de tekst 'Neyenburgh' behoort tot het ensemble.

Het interieur maakt wat betreft de oorspronkelijke structuur, de constructieve onderdelen en oorspronkelijke details onderdeel uit van de bescherming.

De erfscheidingsmuur tussen koetshuis en huis uit 1984 is niet bij de bescherming betrokken.

Inleiding

In 1896 verkocht oud-hofmaarschalk van prins Frederik, Martinus graaf van Limburg Stirum (1830–1897), de grond aan Adrianus van der Ham, bouwkundige uit Den Haag. Van der Ham liet het huidige huis Neyenburgh bouwen met koetshuis. Het huis was deels op de fundamenten van een bestaande boerderij gebouwd. Links van het hoofdvolume is er een volume waarin de kelder en de opkamer van de oudere bouw zijn opgenomen en dat later voorzien werd van een schilddak. Binnen een jaar verkocht Van der Ham huis en koetshuis terug aan Martinus graaf van Limburg Stirum (1830–1897). Na het overlijden van de graaf werd zijn zoon Louis Gaspard Adrien in 1897 de nieuwe eigenaar. Het huis werd genoemd naar jhr. Adriaen van Nieuburg, de 17de-eeuwse eigenaar van een huis op of nabij deze plaats. Het huis is enkele jaren bewoond geweest door de portretschilder P. de Josselin de Jong (geb. 1861 – gest. 1906).

De stijl van huis en bijbehorend koetshuis is eclectisch. Deze stijl kenmerkt zich door een klassieke opbouw in combinatie met in vrijheid toegepaste elementen, die zowel op het classicisme als op andere stijlen gebaseerd kunnen zijn, zoals hier de frontons of de detaillering van de serre. De rijkdom in gepleisterde detaillering is bij uitstek een stijlkenmerk. Bij het koetshuis is behalve de renaissance-muurankers ook het pleisterwerk met onder meer het oplopende fries typerend voor het eclecticisme.

Het koetshuis werd in 1905 uitgebreid naar ontwerp van architect G.J. van der Mark uit Wassenaar en in opdracht van J. Hooft Graafland. De L-vormige bouwmassa werd hierbij verbouwd tot een blokvormig

volume. Architect en aannemer G.J. van der Mark (geb. 1866 – gest. 1943) heeft een grote nalatenschap in Wassenaar. Hij verbouwde veel boerderijen en bollenschuren, maar ook verbouwde hij in 1915 een boerderij tot woonhuis. In de Langstraat heeft hij zijn signatuur op verscheidene woonwinkelpanden achtergelaten. Van der Mark ontwierp ook villa's, zoals Huize Drie Koningen aan de Papeweg in 1911, voor de toenmalige burgemeester, en Huize Ivecké in 1912. In de jaren twintig werd hij veel gevraagd voor middenstandswoningen.

In 1917 kocht mr. C.M. van Sillevoldt jr. (1882–1971), koopman en zoon van de grondlegger van Silvo rijstpellerij C.M. van Sillevoldt sr. het huis met de omringende tuin van 6000m². Dat Sillevoldt zich als Rotterdamse ondernemer in Wassenaar vestigde was geheel volgens de toenmalige trend, maar had ook te maken met zijn huwelijk: hij trouwde de Wassenaarse J.P.W. van Wisselingh (1888–1975). Het kinderloze paar woonde op Neyenburgh totdat het huis door de gemeente werd gevorderd als raadhuis, omdat de Duitse bezetter op zijn beurt raadhuis De Paauw had gevorderd. Van Sillevoldt richtte in 1950 een stichting op, genaamd naar het huis. Dit fonds was bedoeld voor de bevordering van de geestelijke en lichamelijke volksgezondheid in de provincie Zuid-Holland en met name Wassenaar en nog specifiek de Nederlands Hervormde Gemeente te Wassenaar. Het huis schonk Van Sillevoldt aan de Stichting Neyenburgh met het idee er een oudeliedenhuis van de Hervormde Gemeente in te vestigen. Toen dit niet haalbaar bleek, verkocht de Stichting het huis in 1964 aan de gemeente Wassenaar, die er ambtenaren in huisvestte. De gemeente verliet het pand in 1984 en verkocht het aan particulieren. Het huis werd in hetzelfde jaar in opdracht van de eigenaren Blom & De Greef naar tekeningen van bouwbedrijf B.H. de Wit opgeknapt. De wijzigingen zijn beperkt en laten de interne structuur geheel in tact. Aan de rechterzijgevel wordt een brandtrap en branddeur in de kap toegevoegd.

Het koetshuis werd in 1984 eveneens verkocht aan particulieren en vervolgens verbouwd tot woning; in opdracht van W.B. Blaisse en naar ontwerp van architectenbureau A. Fokke van Duyn uit Nootdorp. Hierbij werd het pand intern volledig opnieuw ingedeeld. De belangrijkste ingrepen in de gevels betreffen het dichtzetten van een deur en twee vensters in de rechterzijgevel en het aanbrengen van een entree en een nieuw venster aldaar, het aanbrengen van enkele gevelopeningen in de oorspronkelijk blinde achtergevel en het vervangen van staldeuren door glaspuien. In de verschillende dakvlakken werden een brede dakkapel en dakramen geplaatst.

Stedenbouwkundige aspecten

Het complex Neyenburgh bevindt zich binnen de contouren van het beschermde gezicht 'landgoederenzone' en staat in het centrum van Wassenaar.

De Schoolstraat werd aanvankelijk Ooststraat genoemd en staat vanaf 1899 bekend als Schoolstraat. De straat loopt van het Plein naar de Oostdorperweg. De pastorie op nummer 2 en het woonhuis op nummer 5 zijn rijksmonument. De nummers 4 en 6/8 zijn gemeentelijk monument.

Neyenburgh ligt iets terug ten opzichte van de Schoolstraat. Aan de straat bevindt zich een erfafscheiding, bestaande uit gemetselde pijlers en ijzeren hekken. Rechts van Neyenburgh ligt de voormalige, in oorsprong 17de-eeuwse boerderij Schoolstraat 29. Links van het huis staat het koetshuis. Achter en ten noorden van het huis ligt een openbaar groengebied met onder meer beuken. Langs de Berkheistraat bevindt zich een gemetselde muur.

Architectonische beschrijving hoofdhuis

Het pand is in twee bouwlagen vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken en voorzien van een gebroken schilddak. Het nevenvolume ter linkerzijde is in twee bouwfases tot stand gekomen en het voorste deel is hoger dan het achterste en bevat de kelder met opkamer. In de huidige situatie zijn

deze bouwdelen voorzien van een schilddak.

De gemetselde gevels zijn gepleisterd en voorzien van imitatievoegen. Het dak is gedekt met gesmoorde kruispannen. De uitkragende en geprofileerde houten daklijst is rondom aangebracht en aan de voorzijde gecornist ter plaatse van de tweassige middenrisaliet en de hoeklisenen. Aan de voorzijde is deze lijst verrijkt met een bloklijst.

De persiennes, die rondom aanwezig waren, zijn verwijderd.

De voorgevel is vierassig en bevat links de hoofdentree. De gevel heeft een sterke dynamiek door de vele uitkragende gepleisterde lijsten, zowel rond de vensters en entree als in horizontale belijning in de vorm van waterlijsten ter afsluiting van de plint en ter hoogte van de verdiepingsvloer. Bovendien zijn er risalerende vlakken, hoeklisenen en vlakken boven de vensters. De hoeklisenen zijn als pilasters gedetailleerd en eveneens voorzien van profielen en casementen.

De vensters zijn rechtgesloten, bevatten houten stolpramen met ongedeelde bovenlichten en zijn alle verrijkt met geprofileerd lijstwerk en afsluiting in kroonlijst- of segmentboog- of frontonmotief. De entree bevat een dubbele paneeldeur met ongedeelde bovenlicht.

In het midden, ter plaatse van de 'architraaf' van de kroonlijst, staat de naam van het pand: "Neyenburgh".

In de dakvoet bevindt zich een brede dakopbouw die rijk en overeenkomstig de voorgevel gedetailleerd is. De afdekking bestaat uit een fronton met in het tympanon vermoedelijk een monogram van rijkversierde letters, mogelijk VLS: Van Limburg Stirum.

De voorgevel van het nevenvolume is gepleisterd zoals het hoofdvolume en heeft een gelijksoortig gedetailleerde hoekliseen. Er zijn twee rechtgesloten vensters.

De asymmetrische rechterzijgevel van het hoofdvolume is grotendeels blind, op enkele rechtgesloten vensters na.

De asymmetrische linkerzijgevel van het nevenvolume bevat enkele rechtgesloten gevelopeningen met een deur en enkele vensters.

De achtergevel is net als de voorgevel vierassig en bevat op de verdieping hetzelfde type ramen. Op de begane grond zijn er terrasdeuren met stolpdeuren, bovenlichten en roldeuren met ruiten als 'binnenluiken'. De dakopbouw is soberder uitgevoerd dan die aan de voorzijde, en eveneens conform de oorspronkelijke bouw. Voor de twee linker vensterassen bevindt zich de serre met lessenaarsdak, waarvan de als pilasters gedetailleerde kolommen en de daklijsten en -decoratie zeer gaaf bewaard zijn.

Interieur

In het interieur heeft het pand in relatie tot zijn ouderdom een hoge mate van gaafheid. Er zijn onder meer oorspronkelijke stucplafonds, binnenluiken en –glasdeuren, schouwen en sluitwerk; het sluitwerk van de stolpdeuren in het bijzonder. Er is ook een aantal van deze details, inclusief paneeldeuren, hersteld of vernieuwd. Het trappenhuis heeft een hoge mate van gaafheid en heeft behalve stucplafonds en houten trapbalustrade een traplicht met glas-in-lood met een afbeelding van een uil en gestileerde bloemmotieven.

Bouwhistorisch gezien heeft de vermoedelijk 17de-eeuwse kelder met tongewelf grote waarde.

Architectonische beschrijving koetshuis

Het koetshuis is in baksteen in één bouwlaag met kap vanuit een bijna vierkant vlak opgetrokken. Het afgeplatte schilddak heeft aan de voorzijde (zijde Schoolstraat) een steekkap. Aldaar is er een tuitgevel, verrijkt met een oplopend fries. Tuit en fries zijn gepleisterd en wit geschilderd, net als de hoeklisenen. Er zijn siersmeedijzeren muurankers in neorenaissance trant toegepast.

De asymmetrische voorgevel heeft links twee getoogde, staande stalen ramen. Rechts bevindt zich een getoogde opening, waarvan de oorspronkelijke getoogde inrijdeuren met ruiten zijn opengezet; daarachter is een nieuwe glaspui geplaatst. Daarboven bevindt zich de rondboogvormige opening van het oorspronkelijke hooiluik met bovenlicht. Deze is omlijst met geprofileerd houtwerk en een houten 'sluitsteen' in het midden. De luiken zijn opengezet; er is een nieuwe invulling gemaakt.

In de asymmetrische rechterzijgevel (zijde hoofdhuis) zijn gevelopeningen dichtgezet en andere toegevoegd. De dichtgezette gevelopeningen zijn herkenbaar gebleven. In de asymmetrische linkerzijgevel is een rechtgesloten, brede inrijdeur vervangen door een glaspui. Twee getoogde stalen ramen als in de voorgevel zijn behouden. In de oorspronkelijk blinde achtergevel zijn enkele openingen aangebracht.

Architectonische beschrijving erfafscheiding

Op de erfgrans met de Schoolstraat staat een gemetselde erfafscheiding met een siervaas. Het ijzeren spijlen hekwerk is vernieuwd, maar dit type erfafscheiding, inclusief de gietijzeren posten maken onderdeel uit van de bescherming.

Architectonische beschrijving muur

Aan de erfgrans met de Berkheistraat staat een gemetselde muur, deels in schoon werk en deels gecementeerd. De afdekking is deels uitgevoerd in baksteen, deels in dekplaten. De muur heeft rechthoekige openingen met daarin hekwerken. Ter plaatse van een poort zijn er hekpijlers, waarvan er één bekroond is met een siervaas, zoals die ook vooraan bij de Schoolstraat aanwezig is. De poort heeft een rechte afsluiting met de naam Neyenburgh erop.

Waardstelling

Het complex Neyenburgh is van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische - en ensemblewaarde

- als onderdeel van en als herinnering aan de ontwikkelings- en bewoningsgeschiedenis van Wassenaar en personen en instellingen die daarmee verbonden zijn, zoals Van Sillevoldt, de Stichting Neyenburgh en de gemeente;

- vanwege de gebruiksgeschiedenis, waaronder het gebruik als raadhuis van het hoofdhuis;
- vanwege de typologische waarde van het koetshuis;
- als vrijwel gaaf bewaard en herkenbaar voorbeeld van een huis in eclectische stijl uit 1896;
- als redelijk gaaf bewaard en herkenbaar voorbeeld van een koetshuis in eclectische stijl uit 1896 en bijbehorende detaillering;
- vanwege de karakteristieke en rijke detaillering en materiaalgebruik van het huis;
- vanwege de hoge mate van gaafheid en hoge kwaliteit in detaillering van het interieur van het huis;
- vanwege de ouderdom van de kelder in het huis en de bouwhistorische waarde van het complex;
- vanwege de markante ligging in het centrum van Wassenaar, zowel beleefbaar vanaf de Schoolstraat als vanaf de Berkheistraat;
- vanwege de ligging binnen de contouren van een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de ruimtelijk-functionele samenhang tussen de complexonderdelen onderling, inbegrepen de erfafscheidingen;
- vanwege de ensemblewaarde met de naast en nabij gelegen gemeentelijke - en rijksmonumenten.

Bronvermelding

Informatie Robert van Lit. Lit, R., van, Wassenaarse oudheden, Wassenaar, 1987.

Kok, Mr. G. Chr., Rotterdamse juristen uit vijf eeuwen, uitgeverij Verloren, 2009, p. 184-197.

Mondelinge toelichting eigenaren, te weten de heren Van Wijk en Gorsira op 10 maart 2010

(Schoolstraat 27) en mevrouw Blaisse-Haffmans (Schoolstraat 25a) op 12 maart 2010.

Oud-archief Gemeente Wassenaar.

